

A close-up photograph of an open Bible with a lit candle resting on its pages. The candle is bright yellow and orange, casting a warm glow over the text. The Bible's pages are filled with small, dense text, and the overall scene is bathed in a soft, golden light.

Bible v katechezi

"Co bylo od počátku, co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly, to **zvěstujeme**: Slovo života. Ten **život** byl zjeven, my jsme jej viděli, svědčíme o něm a zvěstujeme vám život věčný, který byl u Otce a nám byl zjeven. Co jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme i vám, abyste se spolu s námi **podíleli na společenství**, které máme s Otcem a s jeho Synem Ježíšem Kristem."

(1 Jan 1,1-3)

BIBLE A KATECHEZE

- Místo Bible v katechezi
- Katecheze o Bibli
- Katecheze s Biblí (s biblickými texty)

Místo Bible v katechezi

- Písmo svaté umožňuje člověku vstoupit do společenství s Bohem jedinečným způsobem díky **textu inspirovanému Duchem Svatým** – jde o „nejvyšší“ způsob, jak zprostředkovat víru;
- Častou četbou Písma věřící získává nesmírně cennou znalost Ježíše Krista (srov. Flp 3, 8), která mu má umožnit porozumět jeho „moudrosti“ a vstoupit s ním do dialogu přátelství a lásky.
- Dogmatické výpovědi nejsou schopny interpretovat či vyčerpat celou Bibli.

Katecheze o Bibli

 Předmětem katecheze je Bible sama.

 Témata:

- Všeobecný úvod naučného rázu – představení Bible jako sbírky inspirovaných spisů
- Výklad vzniku a dějin biblického textu
- Systematické pojednání o obsahu jednotlivých biblických spisů
- Seznámení se s kulturním a náboženským prostředím, ve kterém Bible vznikala.

Katecheze s Biblií

- Smyslem je podpora výchovy víry na základě její vlastní didaktiky, tj.:
- Čerpat obsah své víry ze zkušenosti Ježíše Krista a prvotní církve, která chápala sebe samu jako součást Božího lidu Starého zákona;
 - Umožnit člověku přístup ke spáse: uvádět ho do dějů spásy a vnímat ji také ve svých osobních dějinách – vstupovat hlouběji do tajemství svého života a hledat skrze něj růst své víry;
 - Učit se výrazovým prostředkům posvátných textů (mluva symbolu, vypravování, svědectví, chvalozpěv, vyjadřování skutečnosti s využitím kontrastů apod.)
 - Uvádět člověka do společenství s Bohem skrze inspirovaný text a skrze působení Ducha Svatého při četbě i vzájemném sdílení ve společenství.

BIBLE A KATECHETA

- Katecheta sám má Bibli správně „začleněnu“ do celku svého života z víry;
- Naslouchá, čte a vykládá text Bible v živé tradici celé církve, která chápe přítomnost Božího slova nejen v psaném Písmu, ale také v nauce, liturgickém slavení a v lásce k bližním;
- Tuto způsobilost katechety vyjadřují tři kompetence:
 - Exegetická
 - Duchovní
 - Komunikativní

Exegetická kompetence katechety

Katecheta si osvojuje jádro poselství Bible jako celku, kterým je:

- Bible zachycuje Boží plán spásy s jeho specifickými etapami
- Bible je svědectvím o vztahu mezi Bohem a člověkem

Katecheta se učí hledat literární (objektivní) smysl textu, aby vystihl poselství textu, jež je v souladu s poselstvím celé Bible.

Duchovní smysl biblického textu

- Jde o smysl vyjádřený biblickými texty, pokud se čtou pod vlivem Ducha Svatého v kontextu Kristova velikonočního tajemství a nového života, který z něj vyplývá: např. proroctví o tom, že Bůh navěky upevní Davidův trůn (1 Sam 7,12-13) bylo naplněno tím, že „Kristus vzkříšený z mrtvých už neumírá“ (Řím 6,9). Kristus tedy vládne navěky, ale na na pozemském Davidově trůnu.
- Může být totožný s literním smyslem a v NZ obvykle i bývá. Vztahuje se především na SZ.
- Duchovní četba uvádí do vzájemného vztahu: biblický text, velikonoční tajemství a současné okolnosti života v Duchu.
- Jedním z aspektů duchovního smysl je typologický aspekt (např. Adam jako předobraz Krista (srov. Řím 5,14))

Výklad Bible v církvi

Dokument Učitelského úřadu církve z roku 1993, který mj.:

- Podává stručný popis různých metod a přístupů, přičemž naznačuje jejich možnosti a hranice;
- Zvažuje místo, které přísluší výkladu Bible v životě církve.

Důvody k výkladu biblických textů

(podle Výkladu Bible v církvi)

- Výklad Bible působí těžkosti: vedle jednoznačných textů obsahuje temná místa (srov. Sk 8,30-35: etiopský komoří a jáhen Filip)
- „... žádné proroctví v Písmu není ponecháno soukromému výkladu“ (2 Petr 1,20)
- V listech apoštola Pavla jsou „místa, kterým není snadno porozumět, a lidé nevědomí a neutrvzení ve víře to překrucují – dělají to tak s Písmem vůbec ke své vlastní zkáze“ (2 Petr 3,16)

Výklad Bible v katechezi

(podle Výkladu Bible v církvi)

- Katecheze má za úkol uvádět do správného chápání a plodné četby Bible;
- Umožňuje objevovat Boží pravdu obsaženou v Bibli a podněcuje k co nejvelkodušnější odpovědi na poselství, kterým se Bůh obrací k lidstvu ve svém slově;
- Přestavuje osoby a události Starého i Nového zákona ve světle Božího plánu spásy;
- Plodnost katecheze závisí na kvalitě výkladu biblického textu, nelze ustrnout na chronobickém výčtu biblických událostí a osob;
- Katecheze užívá především vyprávění z Nového a Starého zákona (Desatero – Boží zaslíbení, výroky proroků, učení moudrosti, velké evangelijní řeči, velikonoční tajemství apod.);
- Evangelia představuje tak, aby se zavedl podnět k setkání s Kristem, který podává klíč k celému biblickému zjevení a tlumočí Boží výzvu, na niž má každý odpovědět;
- Aktualizuje slova proroků tak, jako by byla určena dnešním křesťanům.

Duchovní kompetence katechety

- Katecheta se učí komunikovat s Bohem skrze jeho slovo, uvědomuje si **aktivní přítomnost Ducha Svatého v Bibli** a při četbě, Bible se mu stává knihou k meditaci;
- **Meditace** spočívá ve vstoupení do textu, prožití toho, o čem vypráví, aby došlo ke zvnitřnění biblické zkušenosti (jednotlivec, společenství);
- Meditace vede ke konfrontaci, díky níž mohu a mám něco ve svém životě změnit; naznačuje a připravuje cestu k praktické aktivitě.

Komunikativní kompetence katechety

- Spočívá ve schopnosti umožnit biblickému textu, **aby se stal slovem, které osloví i druhé** (jde o aktualizaci textu);
- Uplatní se přitom hledání „můstků“, kterými mohou být: osoby, události, příběhy, umělecká díla, výroky církve apod.)

BIBLE A ŽIVOT

- **Liturgie** zpřítomňuje Boží činy dějin spásy zapsané v **Bibli**
- **Katecheze** tyto události **vykládá** a **aktualizuje** jejich **poselství**
- To je zpětně **slaveno** v liturgii, **dosvědčováno životem** z lásky k bližním a hlásáním Božího slova (**naplňováním** osobního povolání).

Pravidla pro četbu Bible

- Vzbudit „hlad“ po Božím slově, protože jen Bůh má slova věčného života (J 6,68)
- Přimět se k úsilí věnovat biblickému textu zvláštní pozornost a snažit se mu porozumět („Kdo chce jíst jádro, musí rozlousknout ořech.“ – Sv. Jeroným)
- Nechat se do četby Bible uvést (Ježíš učedníkům do Emauz...) a hledat výklad textu

Pravidla pro četbu Bible

- Číst Bibli kriticky a věnovat čas vlastnímu studiu porozumění Bibli, pracovat s jejím textem
- Mít úctu k Písmu svatému, ale ne slepou víru, naslouchat mu jako „Božímu slovu“ (bez zaujatosti a předsudků); otevírat se pro milost víry a vidět své otázky ve světle Božím

Pravidla pro četbu Bible

- Čtení Bible musí být neseno ochotou konat Boží vůli, jak ji lze v Písmu poznat, což vede k proměně posluchače v „Božího člověka“
- Četba Bible nemá vést k bezduchému naplňování její litery, ale k setkání s Ježíšem Kristem, umožněnému Božím Duchem, a tak k setkání s obrazem neviditelného Boha